

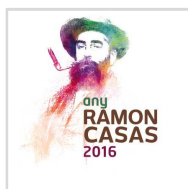
PROGRAMA

El calendari d'activitats en curs es troba actualitzat al [web oficial de l' Any Ramon Casas](#)

* En curs / per confirmar

Presentació i objectius

1. Exposicions
2. Activitats
3. Rutes, itineraris i espais
4. Publicacions
5. Ramon Casas a la xarxa
6. Imatge, logo institucional, adaptacions
7. Marxandatge
8. Organització, institucions, entitats i empreses col·laboradores
9. Resum en data d'actualització

Presentació i objectius de l'Any Ramon Casas

Presentació

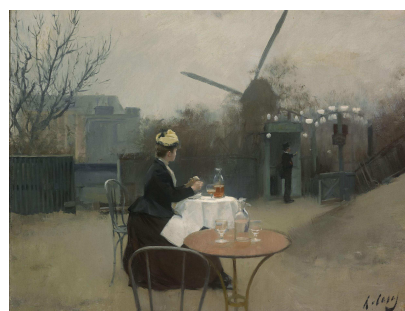
Ramon Casas i Carbó (Barcelona, 4 de gener 1866 - 29 de febrer 1932) és un dels pintors més representatius del Modernisme i de la pintura catalana fins al primer terç de segle vint. La seva obra ha esdevingut un referent cabdal pel que té de representatiu de la modernitat importada de París, la visió social, la descripció de les multituds i la representació d'una determinada visió de la figura femenina. Obres com ; *Ball al Moulin de la Galette* (1890-1891, Museu del Cau Ferrat de Sitges), *Plein air* (1891, MNAC), *Madeleine* (1892, Museu de Montserrat), *La càrrega* (1899, Museu Comarcal de la Garrotxa, Olot) o *La sargantain* (1907, Cercle del Liceu) constitueixen autèntiques icones de la pintura catalana moderna.

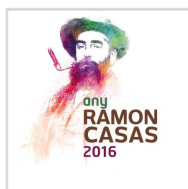

Fill d'una família de fabricants de l'alta burgesia, Ramon Casas és un pintor plenament vocacional des de la seva adolescència. Als quinze anys marxa a París, a estudiar al taller de Carolus Duran, on fa les primeres amistats artístiques, entre altres el pintor francès Maurice Lobre. Amb Durand entra en contacte amb la modernitat impressionista (Edouard Manet) i amb la pintura hispànica, esdevenint un gran admirador de Velázquez. El 1883 exposa al Saló del Champ de Mars, de París, un Autoretrat vestit de flamenc. Completa la seva formació artística pintant a Granada i a Madrid (1884-1885). Establert de nou a Barcelona, posteriorment pinta també a Sevilla.

L'estada a París on comparteix habitatge i estudi amb Santiago Rusiñol al Moulin de la Galette (1890-1892) marca un punt d'inflexió en la seva evolució. Influït per Toulouse-Lautrec i Steinlen esdevé un excel·lent dibuixant de traç segur i característic, palès en les il·lustracions dels articles que Rusiñol enviava a *La Vanguardia*, les cròniques parisenques *Desde el Molino* (1890-1892). En la pintura a l'oli s'apropa més a Degas o Whistler, mostrant una forta personalitat en el que els crítics de l'època qualifiquen com la "pintura en gris", autèntica importació de la modernitat impressionista a la pintura catalana. Obres com *Plein Air*, *Interior al Moulin de la Galette* o els retrats d'Érik Satie i de Madeleine de Boisguillaume reblen el seu triomf i el consoliden com a un dels grans pintors del moment.

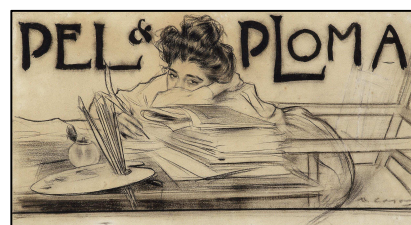

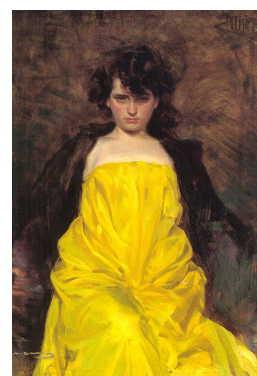
De retorn a Barcelona repren la pintura de retrats i cercant nous escenaris pictòrics sovintaja Sitges, on hi atreu Santiago Rusiñol. Casas esdevé un dels primers estadants del Cau Ferrat i participants en la primera i tercera Festa Modernista. Participa, amb entusiasme i bona recepció crítica, a les exposicions organitzades a la Sala Parés Rusiñol-Casas-Clarasó. Alhora inicia una visió de la vida col·lectiva amb obres de marcat caràcter social (*Garrot vil*, *La càrrega*), així com de la vida popular i elegant, paleses al conjunt pictòric que decora el Cercle del Liceu de Barcelona. *L'embarcament de tropes* i *Ball de tarda* són dues de les obres més significatives del moment (1896).

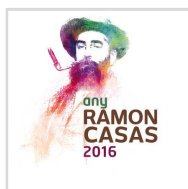

El 1897 pren part en la fundació de la cerveseria Els 4Gats, juntament amb Pere Romeu, amic de joventut i natural de Torredembarra, d'on procedeix la seva família paterna. Amb Romeu comparteix una gran afició per l'esport, la bicicleta i l'automòbil. Els 4 Gats esdevé el centre d'irradiació del Modernisme català i peninsular fins el seu tancament (1903), per on desfilen els artistes i tota mena de personalitats. Ajuda també la promoció literària i gràfica del local amb la publicació homònima (1899). De 1899 a 1903 i juntament amb Miquel Utrillo, que actua com a director i redactor de la revista, crea *Pel & Ploma*, sens dubte la més important publicació del modernisme català i hispànic. Casas hi publica els retrats al carbó que realitza de les més destacades personalitats de les arts, la política, les finances, els escenaris i la vida pública en general, un autèntic retaule de la societat del seu temps. Col·leccionista i mecenes, en desaparèixer *Pel & Ploma* financia *Forma*, dirigida i redactada també per Miquel Utrillo.

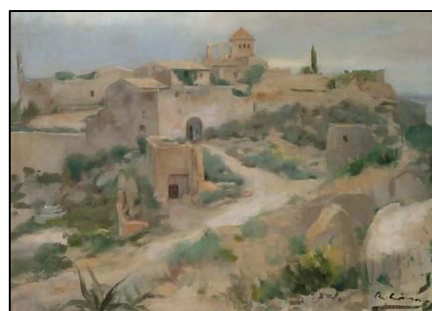
La vida artística de Ramon Casas, esdevenint el més important retratista del seu temps, s'esdevé entre exposicions i guardons (Paris, Barcelona, Madrid, Viena, Munich...), viatges i el treball al seu taller, instal·lat al senyorial edifici del Passeig de Gràcia, 94 des de 1894. Vers 1897 inicia la producció cartellística que li atorgarà una gran popularitat, ja que tracta tota mena de temes, unint el valor artístic a l'efecte publicitari; els cartells de Codorniu, Anís del Mono, curses de motor, els certàmens i esdeveniments barcelonins, les campanyes sanitàries en són alguns dels millors exemples. El 1900 passa una llarga temporada a París, però de signe ben diferent de la bohèmia de Montmartre. El 1905 es trasllada a Madrid, on rep l'encàrrec de realitzar un retrat del rei d'Espanya. L'any següent un fet cabdal marca un punt d'inflexió determinant a la seva vida és la coneixença d'una jove venedora de loteria, Júlia Peraire, que esdevé model, musa i l'amor de la seva vida. L'automobilisme esdevé una de les grans passions de l'artista, compartida amb el seu parent i amic Pere Romeu.

Arran del coneixement de l'industrial, col·leccionista i filantrop Charles Deering realitza diversos viatges als Estats Units d'Amèrica, on es requereix com a retratista i dibuixant. Entre 1908 i 1921 amb Charles Deering realitza diversos viatges per Espanya i Europa. És Casas qui atreu Deering per visitar Sitges, on el nordamericà construeix la seva residència i un palau, el gran complex artístic de Maricel, per a les seves col·leccions artístiques amb la col·laboració de Miquel Utrillo. Casas esdevé una figura cabdal en la relació de Deering amb el medi artístic durant gairebé dues dècades. Gràcies a aquest fet bona part de la seva obra, tant de l'època de París com posterior, es troba en diversos museus i col·leccions públiques i privades nordamericanes (Chicago i Miami, especialment).

El 1917 Deering adquireix el castell de Tamarit i encarrega la seva rehabilitació i decoració a Ramon Casas. El fet de sovintejar la contrada fa que Casas retorni ocasionalment a la pintura de paisatges. Quan el 1921 Deering decideix marxar als EUA i endur-se la seva col·lecció d'art, ven a preu simbòlic la seva residència d'hivern de Maricel a Ramon Casas qui, al seu torn, en fa llegat testamentari a la seva germana (actual Can Rocamora).

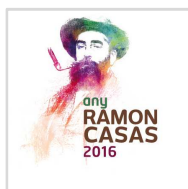
Durant la Gran Guerra, Ramon Casas pren partit, com la major part d'artistes i intel·lectuals del país, a favor de la causa aliada degut a la seva convicta francofilia, participant en activitats i visitant el front de guerra. El darrers anys de la vida transcorren entre les exposicions - repeses des de 1921 les Rusiñol-Casas Clarasó a la Sala Parés ja com una tradició de cada temporada -; el seu domicili de Sant Gervasi, on viu amb Júlia, amb qui finalment ha contret matrimoni després d'anys de convivència (1922), i al monestir de Sant Benet de Bages, propietat de la família, que l'artista ha fet remodelar per al seu habitatge i taller. A Sant Benet hi pinta diversos retrats i interiors ambientats a les dependències del monestir.

Des del medi artístic Casas està considerat com una important figura del Modernisme, que és el passat immediat, i com el gran retratista de la burgesia catalana. La mort del seu gran amic Santiago Rusiñol (1931) el colpeix anímicament. Ramon Casas mor a casa seva barcelonina de Sant Gervasi el 29 de febrer de 1932 i és enterrat al Cementiri de Montjuïc.

Són moltes les col·leccions públiques i privades que acullen obres de Ramon Casas. L'obra de l'artista es troba principalment, al Museu Nacional d'Art de Catalunya, Museu del Cau Ferrat (Sitges) Museu de Montserrat així com també al Museu Comarcal de la Garrotxa (Olot), el Museu Víctor Balaguer (Vilanova i la Geltrú) i el Museu del Modernisme (Barcelona), figurant

també en les col·leccions permanents d'altres museus i col·leccions públiques i privades del país.

A l'Estat espanyol la seva pintura fa part del Museo Centro de Arte Reina Sofia i la Colección Carmen Thyssen, entre altres. Als Estats Units d'Amèrica els seus quadres figuren a la Universitat de Northwestern (IL), al Miami Estate i en altres diverses col·leccions particulars i públiques.

Objectius

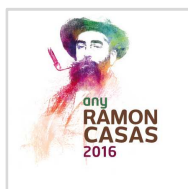
La commemoració de l'Any Ramon Casas 2016 s'organitza en tres eixos conceptuals:

- l'accés
- el coneixement
- la creativitat

El conjunt d'activitats que es coordinen, promouen, impulsen i s'organitzen des del comissariat, amb la col·laboració d'institucions i entitats que hi contribueixen aconsegueixen tots tres aspectes, sovint complementaris, s'acorden amb els següents objectius:

- aconseguir la màxima participació i gaudi per part de **tota mena de públics**;
- estendre la commemoració de Ramon Casas a tot el **territori** de Catalunya;
- promoure la integració de les activitats en la **programació i serveis dels museus**, monuments i col·leccions d'art amb obra de Ramon Casas obertes al públic, així com dels diversos **agents culturals**;
- **integrar** en la commemoració diversos àmbits d'activitats susceptibles d'evocar, d'alguna manera la figura de Ramon Casas, com el món de la gastronomia o del motor, entre altres;
- contribuir a la difusió i **internacionalització** de la cultura catalana per mitjà de la figura de Ramon Casas, artista que com pocs és considerat com una icona de la modernitat i del Modernisme;
- informar permanentment i puntualment de les activitats de forma accessible i actualitzada per mitjà del lloc [web oficial de les commemoracions de la Generalitat](#) de Catalunya dedicat a Ramon Casas.

1. Exposicions

Ramon Casas. La vida moderna

Museu del Modernisme Barcelona

10 de Març - 8 de maig de 2016

Comissariat: Gabriel Pinós

Organització i producció: Museu del Modernisme Barcelona

Visita guiada cada primer diumenge, 12 h., 10 €

Visita guiada cada dissabte, 12 h., 12 €

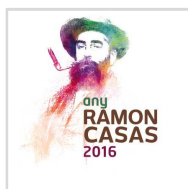
Júlia, el desig

Cercle del Liceu, Barcelona

4 de Maig - 20 de juliol 2016. De 10-13.30, 16-19.30 h.

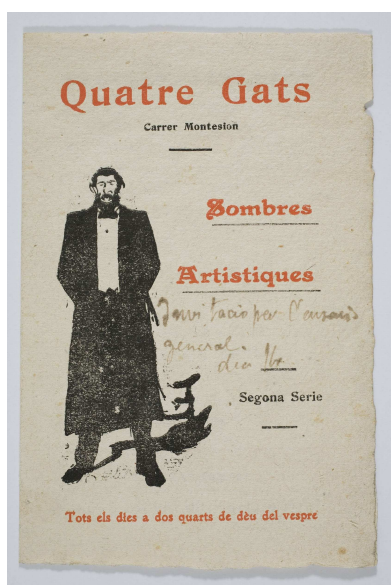
Comissariat: Isabel Coll i Mirabent

Organització i producció: Cercle de Liceu

Ramon Casas a les col·leccions del Museu Pau Casals

Museu Pau Casals
Del 17 de juny a l'11 de setembre
Comissariat: Núria Ballester

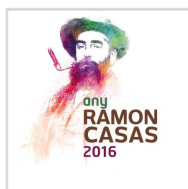
Ramon Casas i les ombres xineses dels Quatre Gats. Pràctiques heterodoxes.

Museu Nacional d'Art de Catalunya | Sales d'Art Modern
30 juny - 31 octubre
Comissariat: Francesc Quílez.
Organitza i produeix Museu Nacional d'Art de Catalunya.

Ramon Casas, la modernitat anhelada

Museu de Maricel, Sitges
10 de novembre 2016 - 19 de febrer 2017
Comissariat: Ignasi Domenech (Consorci del Patrimoni de Sitges), Francesc Quílez (MNAC)
Organització i producció: Consorci del Patrimoni de Sitges, Ajuntament de Sitges, Fundació La Caixa.
Itinerància de l'exposició: Caixaforum Madrid (2017) i Palma de Mallorca (2017)
És l'exposició central de l'Any Ramon Casas

Ramon Casas en família

Fundació Rocamora (Barcelona)

Novembre 2016 - gener 2017

Comissariat: Eduard Rocamora, Josep Casamartina

Organització i producció: Fundació Rocamora

Santiago Rusiñol i Ramon Casas, per Catalunya en carro (títol provisional)

Museu de la Vida Rural, L'Espluga de Francolí.

2017, juliol-desembre

Comissariat: Vinyet Panyella

Organització i producció: Fundació Carulla. Museu de la Vida Rural

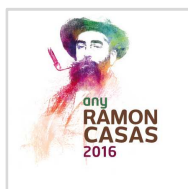
Ramon Casas - Mario Testino Ramon Casas i la moda*

Museu del Modernisme, Barcelona

Exposició Ramon Casas*

Galeria Dolors Junyent, Barcelona

2. Activitats

Lectures i visions de Ramon Casas

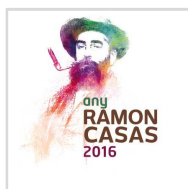
Interpretació de l'obra més indicativa de Ramon Casas als museus de Catalunya des del punt de vista dels escriptors. Amb aquest cicle s'inicia el programa **Lletres i Arts**, promogut per la Institució de les Lletres Catalanes.

Inici : primavera 2016

MNAC	
Museu del Cau Ferrat / Museu de Maricel (Sitges)	
Museu de Montserrat	
Museu de la Garrotxa (Olot)	<i>La càrrega</i>
Museu Victor Balaguer (Vilanova i la Geltrú)	<i>La vídua</i>
Museu del Modernisme (Barcelona)	
Món Sant Benet (Sant Benet de Bages)	
Museu Pau Casals (Sant Salvador, El Vendrell)	
Museu d'Art Sabadell	<i>Els adelantos del segle XX</i>
Fundació Rocamora (Barcelona)	

A cura de:

Susanna Rafart
Joan Duran i Ferrer
Carme Riera
Albert Sánchez Piñol
Jaume Cabré
Antoni Clapés
Sam Abrams

Acte central de la Commemoració a Món Sant Benet (Sant Benet de Bages)

Organitzat per la Fundació Catalunya La Pedrera

Data: finals de juny / inicis juliol

Dibuixar Ramon Casas *

Sketch

Visites i sessions de dibuix

Ramon Casas a Instagram *

Instagramers

Tallers familiars *

Per a infants i famílies.

Programació i periodicitat establerta per cada museu

Activitats en biblioteques*

Activitats a les escoles *

Activitats adreçades al professorat i centres educatius

TALLER: RAMON CASAS A TORREDEMBARRA I TAMARIT. MATERIALS DIDÀCTICS PER A TREBALLAR LA RUTA

Organitza: Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat Rovira i Virgili

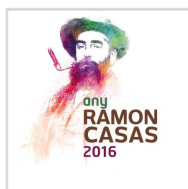
Data: dissabte, 4 de juny de 2016

Hora: 9.15-13.30

Lloc: Patronat Antoni Roig. Torredembarra.

Programa:

- Presentació Any Casas i Ruta Sant Salvador-Torredembarra-Tamarit
- Ramon Casas i l'art modernista
- Els Casas de Torredembarra
- Deering, Casas i la restauració de Tamarit

. Visita a la casa pairal dels Casas i al Castell de Tamarit

Activitat reconeguda pel Departament d'Ensenyament amb una certificació de 5 hores

web: <https://sites.google.com/site/icenouniversitariurv/home>

Conferències

Museu del Modernisme, Barcelona. 18 de febrer, 18 h. *Els Casas: de Sant Benet a Can Garrigó*, a cura de Jordi Sànchez, President de l'Arxiu Històric de Roquetes-Nou Barris.

Conferències durant l'exposició *Júlia, el desig*, al Cercle del Liceu

Conferències durant l'exposició *Ramon Casas & la vida moderna*, Museu del Modernisme, Barcelona

Espectacles

La màgia del capvespre. Diàleg entre Ramon Casas i Júlia Peraire. Sopar i visita nocturna a Sant Benet de Bages.

3. Rutes i itineraris

Ruta Ramon Casas a Barcelona
Organitzada pel Museu del Modernisme en col·laboració amb ICONO.

Conduïda per Rafa Burgos, Guia Oficial de Catalunya, Periodista i escriptor. El recorregut s'inicia a la plaça del Pi i finalitza amb la visita a l'exposició Ramon Casas. La vida moderna al Museu del Modernisme. S'hi tracten diversos aspectes:

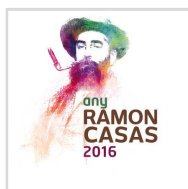
L'artista. Anècdotes a la Sala Parés.

El bohemí. Casas i Els Quatre Gats.

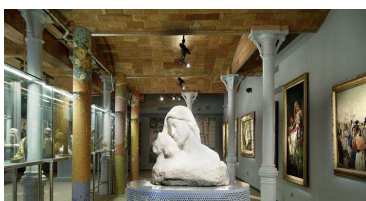
L'home. Júlia Peraire: l'amor, la musa.

Passeig de Gràcia: burgesia i cartellisme.

Dates: Diumenges 13 i 27 de març / Dijous 10 i 24 de març / Divendres 8 de maig.

A les 11 hores. Duració aproximada, 2 hores.
Preu: 15 €.

Casa Rocamora (Barcelona), en col·laboració amb Cases Singulares

Itinerari de Ramon Casas als Museus de Sitges

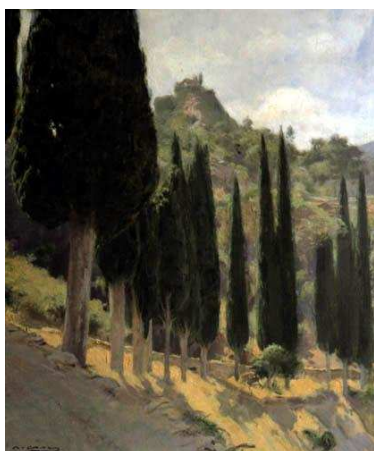
Inici: estiu 2016

Ramon Casas a Sant Benet. Visita guiada

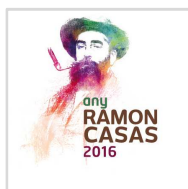
Món Sant Benet (Sant Benet de Bages)

+ (Museu Comarcal de Manresa)

Torredembarra - Castell de Tamarit- Museu Pau Casals

Organitzada per l'Ajuntament de Torredembarra

Ramon Casas als Museus del Penedès

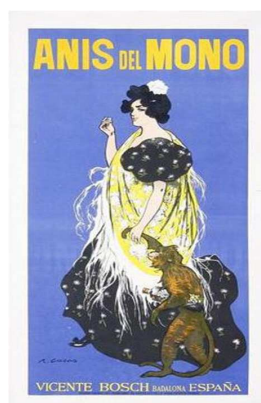
Museus del Penedès

Coordinació: Jordi Medina (Institut d'Estudis Penedesencs)

Ruta de descoberta de l'obra de Ramon Casas a les col·leccions permanents dels Museus del Penedès: Vinseum (Vilafranca del Penedès), Museu Víctor Balaguer (Vilanova i la Geltrú), Museu del Cau Ferrat i Museu de Maricel (Sitges), Museu Pau Casals (Sant Salvador, El Vendrell) i Museu Deu (El Vendrell).

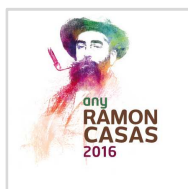
Ruta Caves Codorniu - Montserrat*

Itinerari de l'Anís del Mono (Badalona) *

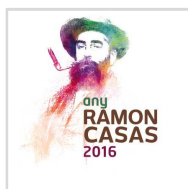
Organització: Museu de Badalona

Ramon Casas als 4Gats

Els 4Gats, al cor de Barcelona, és espai que simbolitza amb més caràcter la presència de Ramon Casas els anys del Modernisme. Forma part de la **Ruta de Ramon Casas a Barcelona**, promoguda pel Museu del Modernisme. Als 4Gats hi tindran lloc diversos actes de la commemoració de l' **Any Ramon Casas**, com presentacions, entrevistes, reunions, i d'altres.

4. Edicions i publicacions

Reedició de les fitxes corresponents a les obres de Ramon Casas, del Museu del Cau Ferrat i del Museu de Maricel (Sitges), i lliurament amb motiu de l'obertura de l'Any Ramon Casas a Sitges, amb la dedicació de La Peça del Mes. Consorci del Patrimoni de Sitges, Sitges, 29 de gener de 2016.

Catàleg de *Ramon Casas. La vida moderna*

Edició: Museu del Modernisme

Text: Gabriel Pinós

Data d'aparició: 10 de març 2016

Catàleg de l'exposició *Júlia, el desig*

Edició: Cercle del Liceu

Text: Isabel Coll

Data d'aparició: primavera 2016.

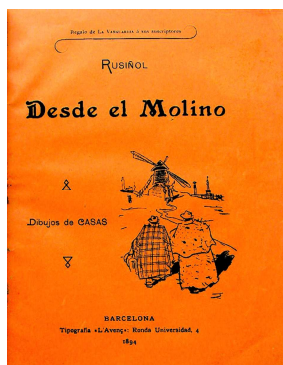
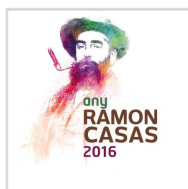
Catàleg de l'exposició *Ramon Casas, la modernitat anhelada*

Totes les obres exposades a les diferents seus de la itinerància es troben al catàleg encapçalat per un grup d'estudis que aprofundeixen en els diversos aspectes de l'obra del pintor presentades a la mostra.

Edició: Consorci del Patrimoni de Sitges

Textos: Ignasi Domènech, Francesc Quílez, Vinyet Panyella, Eliseu Trenc-Ballester, Nadia Hernández i altres.

Data d'aparició: novembre 2016.

Desde el Molino, de Santiago Rusiñol i Ramon Casas (1894).

Edició facsímil. Estudi introductori Eliseu Trenc-Ballester. Postfaci Vinyet Panyella. Traducció del text a l'anglès i al francès d'Eliseu i Christine Trenc-Ballester.

Data d'aparició 2016

Josep Bargalló

Les set vides de Pere Romeu. Biografia de Pere Romeu (en relació amb la biografia de Ramon Casas)

Editorial A Contravent

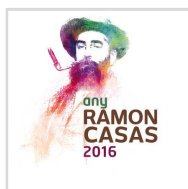
Data d'aparició: Maig 2016

Petita Història de Ramon Casas.

Text de Vinyet Panyella. Il·lustracions de Pilarin Bayés.

Edicions en català, castellà i anglès.

Data d'aparició: 2016

5. Ramon Casas a la xarxa

Web oficial de l'Any Ramon Casas 2016

Creada i alimentada des de la Comissió de Commemoracions- Any Ramon Casas 2016, amb l'objectiu d'informar i difondre de la manera més exhaustiva possible de les activitats de l'Any Ramon Casas.

Entre altres informacions:

- [Calendari i programa d'activitats en actualització permanent.](#)
- **"On és Ramon Casas" Mapa de localització d'obres de Ramon Casas en museus i col·leccions**

En curs d'elaboració

Presentació: data de la presentació pública de l' Any Ramon Casas

Ramon Casas a Twitter

Activació: 7 març 2016

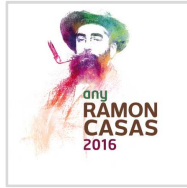

Web de Ramon Casas al Museu del Modernisme (Barcelona)

Museu del Modernisme (Barcelona), que ha adquirit el domini www.ramoncasas.cat.

Videojoc Ramon Casas *

6. Logo

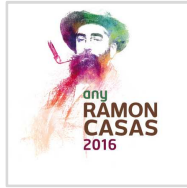

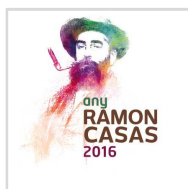
Desenvolupat per l'estudi de disseny Pasgràfic (Sitges), a partir de l'obra de Ramon Casas, *Autoretrat* (1908), MNAC.

Estudi i manual d'aplicacions en curs de realització.

8. Marxandatge

Bossa de mà

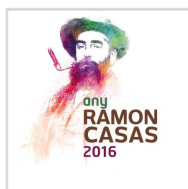
Producció a demanda per part de cada museu/institució/entitat.

Cada Museu i entitat desenvolupa el marxandatge propi de la commemoració

Museus de Sitges*

Auca del Senyor Esteve en format pòster desplegable

8. Organització, intitucions, entitats i empreses col·laboradores

Organització

Departament de la Presidència de la Generalitat

Departament de Cultura de la Generalitat

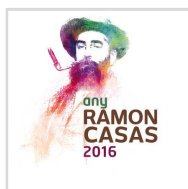
Institució de les Lletres Catalanes

Direcció territorial de Cultura Barcelona

CONCA

Institucions, entitats i empreses col·laboradores

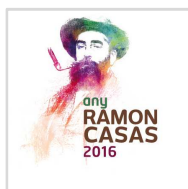
1. Diputació de Barcelona
2. Ajuntament de Sitges
3. Ajuntament de Torredembarra
4. Consorci del Patrimoni de Sitges
5. MNAC
6. Museu del Cau Ferrat (Sitges)
7. Museu del Modernisme
8. Museu de Montserrat
9. Museu Víctor Balaguer (Vilanova i la Geltrú)
10. Museu Comarcal d'Olot
11. Museu Pau Casals
12. Museu d'Art (Sabadell)
13. Museu Comarcal de Manresa
14. Museu Joan Abelló (Mollet del Vallès)
15. Museu de Badalona
16. Museu Deu (El Vendrell)
17. Museu de Valls
18. Vinseum
19. Deering Estate, Cutler, Miami, EUA
20. Northwestern University Library, IL, EUA
21. Universitat Rovira i Virgili. Institut de Ciències de l'Educació
22. Fundació Lluís Carulla
23. Fundació Rocamora, Barcelona

24. Fundació Catalunya La Pedrera / Món Sant Benet
25. Fundació La Caixa
26. Associació L'Arca de Noè
27. Cercle del Liceu
28. Galeria d'Art Artur Ramon
29. Galeria d'Art Gothsland
30. Institut d'Estudis Penedesencs

Empreses

31. Cases Singulars (Barcelona)
32. Codorniu
33. Editorial A Contravent
34. Grupferré - Restaurant els 4Gats
35. Comunicar és fàcil (Sitges)
36. Hydra Media, comunicació (Sitges)
37. Pasgràfic (Sitges)

10. Resum de programa a 6 de març

7 exposicions sobre Ramon Casas
7 llibres i catàlegs
6 rutes
37 institucions i entitats col·laboradores

